

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü

Sayı : 68326374-045.02
Konu : İthalatta Gümrük Yükümlülüğü ve
Gümrük Müşavirlerinin Mütessesil
Sorumluluğu Hk.

İSTANBUL GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİ DERNEĞİNE

İlgi : 05.04.2019 tarihli ve 1463 sayılı yazı.

İlgide kayıtlı yazınızda belirtilen 'İthalatta Gümrük Yükümlülüğü ve Gümrük Müşavirlerinin Mütessesil Sorumluluğu' konusuna ilişkin olarak, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünden intikal eden 12.03.2019 tarihli ve 42502242 sayılı yazı ile söz konusu yazı muhteviyatı hususlar doğrultusunda, tüm Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüklerine iletilen 29.04.2019 tarihli ve 43895923 sayılı yazımız ekte gönderilmektedir.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

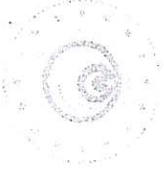
e-imzalıdır
Mehmet AKILLI
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

EK:

Yazı Örneği (2 adet)

İ.G.M.D.	
BELGEN EVRAK / FAX	
KAYIT NO	TARİHİ
4335	10.05.2019
İGMD	
İGMD	

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü

Sayı : 68326374-045.02

Konu : İthalatta Gümrük Yükümlülüğü ve
Gümrük Müşavirlerinin
Müteselsilen Sorumluluğu Hk.

DAĞITIM YERLERİNE

Muhtelif gümrük müşavirliği firmaları ve meslek odalarından intikal eden yazılarda, gümrük müşavirlerinin dolaylı temsilde bulunduğu, ithalat veya ihracatı yapılmış, faturası ve gerekli diğer belgeleri temin edilmiş eşya için beyanname hazırladıkları ve suç konusu fiille illiyet bağı kurulamayan durumlarda cezai yaptırımlarla karşılaşmalarının haksızlıklara yol açtığı belirtilerek, Kaçak İstihbarat Müdürlüklerince hazırlanan fezlekelerde belirli durumlarda gümrük müşavirleri ile ihracatçı firmaların ayrı değerlendirmeye tabi tutulması ile gümrük müşavirleri için sahte kaşe, sahte mühür tespiti yoksa takibata mahal olmadığı yönünde işlem yapılmasını teminen gerekli düzenlemelere gidilmesi talep edilmektedir.

Konuya ilişkin olarak, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 12.03.2019 tarihli ve 42502242 sayılı yazısında özetle; gümrük müşavirinin olaya iştiraki ve illiyet bağının tespitinin her somut olayın kendi içinde ele alınmak suretiyle değerlendirilmesinin, gümrük idarelerindeki sahtecilik suçu gibi ağır suçlarda illiyet bağının kollukça ilk aşamada kurulamadığı hallerde mağduriyetlere mahal vermemek adına, konunun mevzuat çerçevesinde titizlik ve hassasiyetle ele alınması yönünde taşra idarelerine gerekli bilgilendirme yapılmasının uygun olacağı belirtilmektedir.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır
Mehmet AKILLI
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

Ek- Yazı Örneği

DAĞITIM:

Tüm Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüklerine

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 11985113-045.02[HYS238322]
Konu : İlliyet Bağının İncelenmesi

GÜMRÜKLER MUHAFAZA GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 27/02/2019 tarihli ve 68326374-161.99-E-42058491 sayılı yazınız.

İlgi yazınız eki Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 09.01.2019 tarihli ve 40584588 sayılı yazısında özetle; ithalatı veya ihracatı yapılmış, faturası ve gerekli diğer belgeleri temin edilmiş ürün için beyanname hazırlayan Gümrük Müşavirlerinin illiyet bağının kurulamadığı durumlarda cezai yaptırımlarla karşılaşmalarının büyük haksızlıklara yol açtığı belirtilerek, Kaçak İstihbarat Müdürlüğünce hazırlanan fezlekelerde, gümrük müşavirleri için sahte kaşe, sahte mühür vb. yok ise "takibata mahal yoktur" yazısının hazırlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması talep edildiği,

Konuya ilişkin olarak, Ataç Gümrük Müşavirliği Danışmanlık Lojistik Tic. Ltd. Şti'den alınan 17.01.2019 tarihli dilekçede,

Vekili oldukları bir firmanın ihracat işlemini yaparken firmanın kendilerine gönderdiği fatura, çeki listesine göre beyanname hazırlanmış olduğu, alış faturalarından da eşya ve miktar kontrolü yapıldıktan sonra beyannamenin tescil edildiği, ayrıca beyannamenin tam tespit muayenesine sevk edildiği ve gerçekleştirilen kontrolde eşyanın kap adedinin eksiksiz tespitinin yapıldığı; ancak kap içerisindeki adetlerde eksiklikler saptandığı, bu durumun, ihracatçı firmaların ihracat işini hızlandırmak ve zamanında yetiştirmek amacıyla gece vakti de yüklemeler yapmasından dolayı sevk ve yükleme personeli tarafından yapılan hatadan kaynaklandığı, bu gibi durumlarda ihracatçı firma ile birlikte müşavirlik hizmeti veren gümrük müşavirinin de mahkemeye verildiğinin belirtildiği,

Bununla birlikte, bahsi geçen firmanın alış faturalarının da kontrolü yapıldığı, firmanın küşat (ön inceleme) talep etmediğinden firmanın gönderdiği vesaiklere göre beyanda bulunulduğu,

Ancak bu kontrol sürecine rağmen taraflarına adli işlem uygulandığı, adli işlemlerin uzun sürdüğü, suçsuzluğun kanıtlanmasının iki veya üç yılı bulduğu ve bu zaman diliminde müşteri kayıpları yaşandığı ve kaçakçı gümrük müşaviri muamelesi görüldüğü dile getirilmiş ve söz konusu durumda gerçekleştirilen hukuki sürecin doğru işleyip işlemediği ve gümrük müşavirleri ile ihracatçı firmanın ayrı değerlendirmeye tabi tutulmasının mümkün olup olmadığı hususlarının hukuki açıdan değerlendirilmesinin talep edildiği,

Genel Müdürlüğünüzce yapılan değerlendirmede Gümrük Kanununun 181 inci, 225 inci, 229 uncu Gümrük Yönetmeliğinin 563 üncü maddeleri ve Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemeleri Kanunu hükümleri doğrultusunda, gümrük işlemlerine ilişkin herhangi bir usulsüzlük tespiti halinde, gümrük muhafaza personeli tarafından, Cumhuriyet savcısı emri ve bilgisi dâhilinde ve karşılaşılan olay ve kişilere özgü olarak araştırmalar yapılmadığı, gerekli

bilgi, belge ve deliller temin edilerek konuya ilişkin iddianame düzenlendiği.

Genel Müdürlüğünüze intikal eden bahse konu yazılarda belirtilen sorunlara ilişkin olarak, gümrük işlemlerine dair usulsüzlük tespitinde, sahtecilik suçu gibi ağır suçlar bulunmayan ve illiyet bağı kurulamayan hallerde, gümrük müşavirlerine yönelik hukuki bir mağduriyete mahal vermemek adına, konunun mevzuat çerçevesinde titizlikle ve hassasiyet gösterilerek ele alınması yönünde taşra idarelerine gerekli bilgilendirme yapılmasının mümkün olduğu.

Ancak, söz konusu yazılarda; illiyet bağının bulunmadığı durumlarda, gümrük müşavirlerine ilişkin "takibata mahal yoktur" ibaresinin fezlekede belirtilmesine yönelik Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüklerine talimat verilmesini mümkün kılan düzenlemelerin yapılması talep edildiğinden, her olayın kendi içinde ele alınması suretiyle iş ve işlem tesis edilmesinin ve gümrük müşavirinin cezai sorumluluğunun olay özelinde değerlendirilmesinin uygun olacağına mütalaa edildiği belirtilerek, konu hakkında Genel Müdürlüğümüz görüşleri istenilmektedir.

İlgi yazınızda da belirtildiği üzere; Gümrük Kanununun 225 inci maddesinde gümrük müşavirleri ile ilgili olarak "Eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasına ilişkin faaliyetler, 5 inci madde hükümleri çerçevesinde, sahipleri ile bunların adına hareket edenler tarafından doğrudan temsil yoluyla veya gümrük müşavirleri tarafından dolaylı temsil yoluyla takip edilir ve sonuçlandırılır." ve

229 maddesinde "Gümrük müşavirliğinin bir tüzel kişilik olması halinde, gümrük beyannamesi veya beyanname kabul edilen diğer belgeler üzerine imzasını atmış olanların vergi kaybına neden olan durumu bildiği veya bilmesi gerektiği hallerde, bunlar gümrük idaresine karşı bağıtlı buldukları tüzel kişilikle birlikte müteselsilen sorumlu olurlar. Bu hallerde, ilgili gümrük müşavirinin kişisel cezai sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla, işlemi yapan kişi ile birlikte tüzel kişilik de gümrük idaresince alınan vergiler ve verilen para cezaları yönünden müteselsilen sorumludur." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca Gümrük Yönetmeliğinin 563 üncü maddesinde "Gümrük müşavirleri imzaladıkları beyanname ile ilgili cezai hükümlerin uygulanması açısından beyannamede belirtilen bilgiler ile beyannameye ekli belgelerin doğruluğundan ve ilgili rejimin gerektirdiği bütün yükümlülükler uyulmasında, Kanununun 181 inci maddesinin ikinci fıkrası saklı kalmak kaydıyla, sorumludur." yolunda düzenlemeye yer verilmiştir.

Gümrük Kanununun 181 inci maddesinde ise "... Dolaylı temsilde temsilcinin yükümlülüğü, beyanda kullanılan verilerin yanlış olduğunu bildiği veya mesleği icabı ve mutata olarak bilmesi gerektiği durumlarla sınırlıdır." hükmü bulunmaktadır.

Yine Gümrük Genel Tebliği (Tahsilat İşlemleri Seri No:2)'nin 6 ncı maddesinde, Gümrük Kanununun 181 inci maddesi doğrultusunda dolaylı temsilcinin beyanda kullanılan verilerin yanlış olduğunu bildiği veya mesleği gereği ve mutata olarak bilmesi gerektiği durumların tespitine ilişkin haller sıralanmıştır.

Buna ilave olarak, 04.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (160, 161 ve 164 üncü maddeleri) kapsamında ve 01.06.2005 tarihli Adli Kolluk Yönetmeliği gereğince; soruşturma işlemleri, Cumhuriyet savcısının emir ve talimatları doğrultusunda adli kolluk tarafından gerçekleştirilir ve adli kolluk görevlileri, Cumhuriyet Savcısının adli görevlere ilişkin emirlerini gecikmeksizin yerine getirmekle mükelleftir.

Nitekim, söz konusu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde; "Adli kolluk görevlileri, maddi gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, Cumhuriyet savcısının emirleri doğrultusunda şüphelinin lehine veya aleyhine olan tüm delilleri, kanunda ön görülen koşullara uyarak toplamak, muhafaza altına almak ve bunları bir fezleke ile Cumhuriyet savcısına sunmakla yükümlüdür." düzenlemesi yer almaktadır.

Diğer yandan, nedensellik bağı, neticeli suçlarda suçun kanunda tanımlanmayan unsurları arasında yer almaktadır. Nedensellik bağı konusu ceza hukukunda çoğu zaman bir sorun olarak karşımıza çıkmaz. Bu yüzden ceza kanunlarında genelde nedensellik bağıyla ilgili bir düzenleme yapılmaz, esasen bu konuda bir düzenleme yapılması da gerekli değildir. Zira, nedensellik bağı, her neticeli suçta mutlaka bulunması gereken doğal bir unsurdur. Hareket ile netice arasındaki bağı ifade eden nedensellik, hukuki bir konu olmayıp, her olayın özelliğine göre belirlenecek bir husustur.

Bu itibarla, Türk Ceza Kanununda da nedensellik bağının tanımı verilmemiş ve bu hususta açık bir düzenleme yapılmamıştır. Ancak, Türk Ceza Kanununun "netice sebebiyle ağırlaştırılmış suç"u düzenleyen 23 üncü maddesinde, "*Bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi hâlinde, kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir*" hükmü mevcuttur. Buradaki taksir zorunluluğu, objektif sorumluluk olgusunu tüm olaylara uygulamamak amacıyla getirilmiştir.

Ceza hukukunda fail bir neticeyi önlemek imkânına sahip olduğu halde bunu yapmamışsa ve özen yükümlülüğüne uygun davranmadığı her durumda, nedensellik bağının varlığı kabul edilmelidir.

İkinci olarak ise; olay sonradan incelendiğinde olayı meydana getiren etkin hareketin, özen mükellefiyeti çerçevesinde fiili ve sonucunu engellemeye çalışma fiili içinde yer alıp almadığına da bakılmalıdır. Böylece, fiile dahil ve kolaylaştıran hareketler sorumluluk alanında olduğu kabul edilirken fiilin dışında kalan hareketler özensiz dahi olsalar sorumluluk alanının dışında kabul edilmelidir.

Dolayısıyla, gümrük müşavirinin fiile dahil varsa, özen mükellefiyetini gereği gibi yerine getirmemesinden dolayı fiil oluşmuşsa sorumlu kabul edilmesi, tüm mesleki bilgi tecrübe ve sorumlulukları ile hareket etse dahi fiili ve neticesini engel olamayacak fiil her şartta meydana gelecekse sorumlu kabul edilmemesi uygun olacaktır.

Yukarıda yapılan açıklamalar ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde konu değerlendirildiğinde;

1- Her somut olay kendi içinde ele alınmak suretiyle değerlendirilip, olaya iştiraki ve illiyet bağının tespiti gerektiğinden gümrük müşavirleri hakkında "takibata mahal yoktur" şeklinde genel bir talimat verilemeyeceğinin,

2- Gümrük idarelerindeki sahtecilik suçu gibi ağır suçlarda illiyet bağının kollukça ilk aşamada kurulamadığı hallerde, gümrük müşavirlerinin mağduriyetine mahal vermemek adına, taşra idarelerine konunun mevzuat çerçevesinde titizlik ve hassasiyetle ele alınması yönünde gerekli bilgilendirme yapılmasının,

uygun olacağı düşünülmektedir.

Bilgilerine arz ederim.

e-İmzalıdır
Av. Suavi ÖNAL
Genel Müdür V.

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü'ne
Cankaya / ANKARA

Konu : İthalatta Gümrük Yükümlülüğü Gümrük Müşavirinin Müteselsil Sorumluluğu Hk.

Bilindiği üzere, 4458 sayılı Gümrük Kanununun 229. Maddesinde Gümrük Müşavirliğinin bir Tüzel Kişilik olması halinde Gümrük Beyannamesi veya beyanname kabul edilen diğer belgeler üzerine imzasını atmış olanların vergi kaybına neden olduğu durumu bildiği veya bilmesi gerektiği hallerde gümrük idaresine karşı bağlı buldukları tüzel kişilikle birlikte müteselsilen sorumlu buldukları belirtilmektedir. Ayrıca Kanunun 181. Maddesi 2 no' lu bendinde Dolaylı Temsilde temsilcinin yükümlülüğü, beyanda kullanılan verilerin yanlış olduğunu bildiği veya mesleği icabı ve mutat olarak bilmesi gerektiği ile sınırlı tutulduğu belirtilmektedir.

Bugüne kadar Gümrük İdarelerinde konuyla ilgili yapılan uygulamalarda müteselsil sorumluluk ve Gümrük Yükümlülüğünün Kanunun 229. maddesi ve 181. madde 2. bendinde işaret edilen "Bildiği veya mesleği icabı, mutat olarak bilmesi gerektiği konularında değerlendirme yapılmadığı, katı davranıldığı bu nedenle oluşmuş mağduriyetlerin bulunduğu bilinmektedir.

Mezkur kanunun 181/2 maddesi çerçevesinde gümrük müşavirleri dolaylı temsille iş takibi yaptıkları firmaları adına ithalat ve ihracatla ilgili beyan yaparken firmaları tarafından kendilerine ulaştırılan fatura,A.TR,menşe vb. evrakları üzerinden beyanlarını yapmaktadırlar. Eşyanın siparişinden muhteviyatından işin tamamen dışında hareket etmektedirler. Beyan edilecek olan eşyanın faturaya uygunluğu,fatura,A.TR,menşe vb. evrakların sahte olup olmadıkları genellikle fiziksel olarak çok rahat bir şekilde anlaşılabilir bir durum değildir. Söz konusu evrakları gümrük idaresi bile inceleme sırasında menşesine sorarak 5-6 ayda doğrulama yapabilmektedir. Günde binlerce beyannamenin tescil aldığı yoğun bir gümrük idaresinde tüm evrakların teyidinin almasının mümkün olmayacağı makamlarının takdirindedir. Uygulamada genellikle sivil muhafaza ekibinin bu tür olumsuzluklarda olay yeri araştırması yaparken söz konusu gümrük müşavir ofislerinin konuya ilişkin denetlenmesi sırasında ofislerinde sahte fatura koçanı gibi suç unsuruna rastlamaları halinde mahkemelere fezleke düzenlerken takibata gerek vardır veya yoktur şeklinde bildirimde bulunmalarının daha doğru olacağı kanaatindeyiz.

Gümrük idaresi ve tüm Kurumların, mükellef olan her bireyin işini ciddiyetle yapması, kanun ve düzenlemelere kayıtsız uyması önemlidir. Sorumluluktan kaçılmadan işlemlerin özenle yapılması esastır. Ancak oluşan bazı mağduriyetlerde bu esasa ve ciddiyete uyulmadan bazı hatalı işlemlere neden olunduğu da bir gerçektir.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir mesleki teşekküldür.

Kanunun kişilere verdiği hak çerçevesinde gümrük yükümlülüğü ve müteselsil sorumluluk bağlamında adil davranılması, söz konusu kanunda hatları çizilen ölçüde devlet adına adil karar verilirken bu adaletin kişiler bağlamında da gözetilmesi esastır.

Yapılan bazı uygulamalarda kanunda para cezası önerilmişken, düzenlenen müzakerelerde 5607 Kanun gereği Kaçakçılıkla, Sahtecilikle ilişkilendirilerek mahkemeye sevkedilmektedir. Bu doğru karar almada yanılmaya mahkemelerde iş yükünü artırmaya neden olmaktadır.

Netice olarak yapılacak uygulamalarda doğru karar verilmesi gerekmekte olup, her olayı hakkaniyetle iyi değerlendirmeden yargı ve cezalarla mahkemelere Sevk etmek kişi açısından mahrumiyet ve hak kaybına sebep olmaktadır.

Konunun değerlendirilmesini arz ederim.

Serdar KESKİN
İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir mesleki teşekküldür.

Kemeraltı Caddesi Kalaycıoğlu İşhanı No: 35 Kat: 1 - 2 -3 34425 Tophane / İSTANBUL Tel: (0 212) 249 45 00 (Pbx) Fax: (0212) 252 09 62
e-mail: info@igmd.org.tr www.igmd.org.tr

